Lietas Nr. C771251324
C-03135-25/86
ECLI:LV:RPT:2025:1017.C771251324.4.S

Rīgas pilsētas tiesa

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2025.gada 17.oktobrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Inese Ušakova

ar tiesas sēdes sekretāri /Persona A/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu Valsts ieņēmumu dienesta prasībā pret biedrību /Nosaukums A/par biedrības darbības izbeigšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas tiesā 2024.gada 8.maijā saņemts Valsts ieņēmumu dienesta (VID) pieteikums pret biedrību /Nosaukums A/par biedrības darbības izbeigšanu.

Pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[1.1] VID, veicot biedrības /Nosaukums B/ darbības izvērtēšanu, konstatēja, ka biedrība nav iesniegusi gada pārskatus par periodu no 2013.–2022.gadam, biedrība ir reģistrējusies nodokļu maksātāju reģistrā 2013.gada 21.augustā, bet nav reģistrēts darbības veids, biedrībai nav deklarēts kredītiestādes konts, nav reģistrētas darījumu apliecinošas kvītis. Tāpēc nav skaidrs, kādus darījumu apliecinošus dokumentus biedrība izmanto, veicot grāmatvedības uzskaiti.

VID 2024. gada 20.februārī uz biedrības juridisko adresi /Adrese A/, nosūtīja vēstuli Nr. 30.1/8.71/11714 “Par darbības izvērtēšanu”, ar kuru lūdza sniegt: 2013.-2022.gada pārskatus; izmantojot VID elektroniskās deklarēšanas sistēmas atbildes iespēju, sniegt paskaidrojumu par darbības organizēšanu biedrībā. Paskaidrojumā lūgts iekļaut atbildes uz šādiem jautājumiem: kā noris biedrības darbība un finanšu plūsma bez darba ņēmējiem un bankas konta, ja biedrība ir atvērusi norēķinu kontu ārvalstīs, to deklarēt VID; kā tiek organizēta un kas veic grāmatvedības uzskaiti, kādi dokumenti pamatotu ieņēmumu/izdevumu uzskaiti; vai ir noslēgti sadarbības līgumi ar citām personām, ja ir noslēgti, norādīt par kādu pakalpojuma sniegšanu; biedru skaitu 2022., 2023.gadā; sniegt skaidrojumu par pašreizējo un turpmāko biedrības darbību, norādot, kā tiek nodrošināta biedrības darbība, ja viena no amatpersonām ir ārvalstnieks.

Prasītā informācija noteiktajā termiņā – līdz 2024.gada 12.martam –, netika sniegta.

VID 2024.gada 14.martā sagatavoja un 2024.gada 19.martā uz biedrības juridisko adresi nosūtīja brīdinājumu Nr. 30.1/8.71/17000 "Par brīdinājuma izteikšanu", ar kuru aicināja biedrību līdz 2024.gada 11.aprīlim: sniegt 2013.- 2022.gada pārskatus; ja darbība nenotiek, izvērtēt nepieciešamību uzsākt likvidācijas procesu; paziņot biedrības pamatdarbības veidu, VID elektroniskās deklarēšanas sistēmā iesniedzot dokumentu "Paziņojums par nodokļu maksātāja pamatdarbības veidu"; izmantojot VID elektroniskās deklarēšanas sistēmas atbildes iespēju, sniegt paskaidrojumu par darbības organizēšanu biedrībā. Paskaidrojumā lūgts iekļaut atbildes uz šādiem jautājumiem: kā noris biedrības darbība un finanšu plūsma bez darba ņēmējiem un bankas konta, ja biedrība ir atvērusi norēķinu kontu ārvalstīs, to deklarēt VID; kā tiek organizēta un kas veic grāmatvedības uzskaiti, kādi dokumenti pamato ieņēmumu/izdevumu uzskaiti; vai ir noslēgti sadarbības līgumi ar citām personām, ja ir noslēgti, norādīt par kādu pakalpojuma sniegšanu; sniegt skaidrojumu par pašreizējo un turpmāko biedrības darbību, norādot, kā tiek nodrošināta biedrības darbība, ja viena no amatpersonām ir ārvalstnieks; biedru skaitu 2022., 2023.gadā.

Prasītā informācija netika sniegta.

VID, izvērtējot savā rīcībā esošo un pieejamo informāciju, konstatē, ka nav deklarēts biedrības pamatdarbības veids, biedrībā ir divas amatpersonas, biedrības viena amatpersona ir ārvalstnieks bez deklarētās dzīvesvietas, bet biedrības otra amatpersona ir ar deklarētu dzīvesvietu, kā arī tai nav aktīva norēķinu konta un nav iesniegti gada pārskati par 2013.-2022.gadu.

Turklāt biedrība nav sasniedzama juridiskajā adresē /Adrese B/, jo 2024.gada 22.aprīlī VID saņēma atpakaļ sūtīto brīdinājumu Nr. 30.1/8.71/17000 "Par brīdinājuma izteikšanu" ar piezīmi "beidzies glabāšanas termiņš".

Biedrību un nodibinājumu plašākais mērķis ir tādas darbības veikšana, kas sniedz nozīmīgu labumu sabiedrībai vai kādai tās daļai. Tā kā biedrība ignorē nodokļu administrācijas prasības, kā arī nav sniegusi VID nekādu informāciju, kas apliecinātu biedrības aktīvu darbību, tas kopumā liek domāt un norāda uz to, ka faktiski biedrība nepastāv vai arī tās dibināšanas mērķis nav bijis statūtos noteiktā mērķa sasniegšana, kam nav peļņas gūšanas nolūka.

[1.2] Tā kā biedrība pārkāpj normatīvajos aktos noteiktās prasības un pienākumus un nav veikusi nekādus pasākumus minēto pārkāpumu novēršanai, ir secināms, ka labums, ko sabiedrība gūs no biedrības darbības izbeigšanas, proti, nepieļaušanas, ka juridiski eksistējoša, bet faktiski nepastāvoša biedrība, kas nedarbojas noteikta sabiedrībai svarīga mērķa sasniegšanai, turpina pastāvēt un maldina sabiedrību par tās aktīvu darbību, ir lielāks nekā biedrības tiesību un tiesisko interešu ierobežojums. Tādā veidā tiek samazināts arī nodokļu administrācijas slogs uzraudzīt un veikt pārbaudes biedrībā, kas faktiski nepastāv.

[1.3] Jautājuma izlemšana par likvidatora iecelšanu, viņa atlīdzības apmēru un izmaksas kārtību noteikšanu ir atstāta tiesas lemšanā. Tomēr VID ieskatā biedrības likvidācijai ir pietiekami iecelt vienu likvidatoru no biedrības amatpersonām, kurām ir deklarētas dzīvesvietas Latvijā. Attiecīgi VID norāda biedrības amatpersonu personas datus un pēdējās zināmas deklarētās dzīvesvietas: /Persona B/, personas kods /Personas kods A/, /Adrese A/; /Persona C/ (/Persona C/) dzim. 1969.gada 23.janvārī. Attiecībā par biedrības amatpersonu /Persona C/ (/Persona C/), paskaidrojam, ka VID rīcībā nav šīs personas koda un dzīvesvietas adreses. Turklāt no Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes 2024.gada 28.maija izziņas Nr. 24/20.34-1-20/5896/N secināms, ka Fizisko personu reģistrā nav iekļauta informācija par /Persona C/ dzīvesvietas adresi.

[1.4] VID rīcībā nav pierādījumu, ka biedrībai būtu manta, līdz ar to VID uzskata, ka nav iespējams lemt par likvidatora atlīdzības apmēru un tās izmaksas kārtību, tādējādi likvidatora atlīdzība un tā izmaksas kārtība nav nosakāma.

[1.5] Ja tiesa uzskatīs, ka tai nav pamata par biedrības likvidatoru iecelt biedrības amatpersonu, VID papildus šā pieteikuma lūgumu sadaļā izteiktajiem lūgumiem lūdz iecelt citu likvidatoru vai arī lemt par biedrības izslēgšanu no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra vestā Biedrību un nodibinājumu reģistra bez likvidācijas un piemērot Komerclikuma 317. panta otro daļu pēc analoģijas.

[1.6] Prasība pamatota ar Biedrību un nodibinājumu likuma 53. panta 5. punktu, 57. panta pirmās daļas 1. punktu, otrās daļas 1. punktu un 59. panta trešo daļu.

[2] 2024. gada 18. jūnijā biedrībai uz tās juridisko adresi nosūtīts Valsts ieņēmumu dienesta pieteikums un paziņojums par civillietas ierosināšanu, kurā cita starpā izskaidrotas pušu procesuālās tiesības un pienākumi, kā arī pieprasīts sniegt paskaidrojumu 30 dienu laikā no dokumentu nosūtīšanas dienas.

Tiesā biedrības rakstveida paskaidrojums nav saņemts. Nosūtītie dokumenti saņemti atpakaļ tiesā ar atzīmi "beidzies glabāšanas laiks".

[3] Uz tiesas sēdi Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvis nav ieradies, tiesā saņemts lūgums skatīt lietu bez tās pārstāvja klātbūtnes.

Uz tiesas sēdi biedrības pārstāvis nav ieradies, nepaziņojot attaisnojošus iemeslus.

Ņemot vērā, ka biedrība aicināta uz tiesas sēdi ar pavēsti, kura 2025. gada 3.jūlijā nosūtīta uz tās juridisko adresi, nekonstatējot Civilprocesa likuma 209. pantā noteiktos obligātos lietas atlikšanas pamatus, tiesa atzina par iespējamu izskatīt lietu bez pušu pārstāvju klātbūtnes tiesas sēdē.

Motīvu daļa

[4] Izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka Valsts ieņēmumu dienesta pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[4.1] Saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likuma 3. pantu biedrība un nodibinājums iegūst juridiskās personas statusu ar brīdi, kad tie ierakstīti biedrību un nodibinājumu reģistrā.

Uzņēmumu reģistra izziņa apstiprina, ka Biedrību un nodibinājumu reģistrā 2013.gada 21.augustā reģistrēta biedrība /Nosaukums B/ ar juridisko adresi/Adrese B/.

[4.2] Atbilstoši Biedrību un nodibinājumu likuma 53. panta 5. punktam kā viens no biedrības darbības izbeigšanās veidiem ir biedrības darbības izbeigšanās ar tiesas nolēmumu.

Biedrību un nodibinājumu likuma 57. panta pirmās daļas 1. punkts nosaka, ka biedrības darbību, pamatojoties uz tiesas nolēmumu, var izbeigt, tostarp, ja biedrības darbība apdraud valsts drošību, sabiedrisko drošību vai kārtību vai citādi ir pretrunā ar Satversmi, likumiem vai citiem normatīvajiem aktiem.

Savukārt saskaņā ar minētā likuma 57. panta otrās daļas 1. punkta noteikumiem, pieteikumu tiesā var iesniegt prokurors vai Valsts ieņēmumu dienests, ja biedrība pēc Valsts ieņēmumu dienesta vai prokurora rakstveida brīdinājuma vai prokurora iesnieguma saņemšanas attiecīgajā brīdinājumā vai prokurora iesniegumā noteiktajā termiņā nav novērsusi pārkāpumus. Termiņš pārkāpumu novēršanai nosakāms ne īsāks par 15 dienām un ne garāks par trim mēnešiem.

Likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 6. pants noteic, ka Valsts ieņēmumu dienesta ierēdņu pieņemtie lēmumi, izvirzītās prasības un dotie norādījumi šajā likumā noteiktās kompetences ietvaros ir obligāti jāizpilda visām Valsts ieņēmumu dienesta kontrolei pakļautajām juridiskajām un fiziskajām personām.

Pieteikumam pievienotajā 2024.gada 20.februāra vēstulē prasītāja aicinājusi /Nosaukums C/ līdz 2024.gada 12.martam iesniegtgada pārskatu par periodu no 2013.-2022. gadam; paziņot biedrības pamatdarbības veidu, VID elektroniskās deklarēšanas sistēmā iesniedzot dokumentu "Paziņojums par nodokļu maksātāja pamatdarbības veidu"; ja darbība nenotiek, lūgts izvērtēt nepieciešamību uzsākt likvidācijas procesu; paskaidrojumu par darbības organizēšanu biedrībā, norādot, kā noris biedrības darbība un finanšu plūsma bez darba ņēmējiem un bankas konta; ja biedrība ir atvērusi norēķinu kontu ārvalstīs,

aicināts to deklarēt VID; kā tiek organizēta un kas veic grāmatvedības uzskaiti, kādi dokumenti pamato ieņēmumu/izdevumu uzskaiti; vai ir noslēgti sadarbības līgumi ar citām personām; skaidrojumu par pašreizējo un turpmāko biedrības darbību, norādot, kā tiek nodrošināta biedrības darbība, ja viena no amatpersonām ir ārvalstnieks; biedru skaitu 2022., 2023. gadā.

Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" sūtījumu saraksts un lietā iesniegtā brīdinājuma vēstules kopija apstiprina, ka 2024.gada 14.martā Valsts ieņēmumu dienests uz biedrības /Nosaukums B/ juridisko adresi ierakstītā pasta sūtījumā nosūtīja vēstuli Nr. 30.1/8.71/1700 "Par brīdinājuma izteikšanu", ar kuru aicināja biedrību izmantot savas nodokļu maksātāja tiesības un līdz 2024.gada 11.aprīlim sniegtgada pārskatus par periodu no 2013.-2022.gadam; paziņot biedrības pamatdarbības veidu, EDS iesniedzot dokumentu "Paziņojums par nodokļu maksātāja pamatdarbības veidu"; paskaidrojumu par darbības organizēšanu biedrībā, norādot, kā noris biedrības darbība un finanšu plūsma bez darba ņēmējiem un bankas konta; kā tiek organizēta grāmatvedības uzskaite; vai ir noslēgti sadarbības līgumi ar citām personām, ja ir noslēgti, lūdzam norādīt par kādu pakalpojuma sniegšanu; skaidrojumu par patreizējo un turpmāko biedrības darbību; biedru skaitu 2022., 2023.gadā; ja darbība nenotiek, lūdzam izvērtēt nepieciešamību uzsākt likvidācijas procesu.

Biedrība /Nosaukums B/ līdz noteiktajam termiņam nav iesniegusi pieprasīto informāciju un nav novērsusi konstatētās neatbilstības normatīvo aktu prasībām.Turklāt biedrība nav sasniedzama juridiskajā adresē /Adrese B/, jo 2024. gada 22. aprīlī VID saņēma atpakaļ sūtītu brīdinājumu Nr. 30.1/8.71/17000 "Par brīdinājuma izteikšanu" ar piezīmi "beidzies glabāšanas termiņš".

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka biedrība nav atbildējusi uz Valsts ieņēmumu dienesta aicinājumu un nesniedza pieprasīto informāciju, kā arī nenovērsa konstatētās neatbilstības normatīvo aktu prasībām. Biedrība ir brīdināta, ja līdz norādītajam datumam netiks iesniegta pieprasītā informācija, Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības sniegt pieteikumu tiesā par biedrības darbības izbeigšanu.

Biedrību un nodibinājumu plašākais mērķis ir tādas darbības veikšana, kas sniedz nozīmīgu labumu sabiedrībai vai kādai tās daļai. Tā kā biedrība ignorē nodokļu administrācijas prasības, kā arī nav sniegusi VID nekādu informāciju, kas apliecinātu biedrības aktīvu darbību, tas kopumā liek domāt un norāda uz to, ka faktiski biedrība nepastāv vai arī tās dibināšanas mērķis nav bijis statūtos noteiktā mērķa sasniegšana, kam nav peļņas gūšanas nolūka.

Tā kā biedrība pārkāpj minētajos normatīvajos aktos noteiktās prasības un pienākumus un nav veikusi nekādus pasākumus minēto pārkāpumu novēršanai, ir secināms, ka labums, ko sabiedrība gūs no biedrības darbības izbeigšanas, proti, nepieļaušanas, ka juridiski eksistējoša, bet faktiski nepastāvoša biedrība, kas nedarbojas noteikta sabiedrībai svarīga mērķa sasniegšanai, turpina pastāvēt un maldina sabiedrību par tās aktīvu darbību, ir lielāks nekā biedrības tiesību un tiesisko interešu ierobežojums. Tādā veidā tiek samazināts arī nodokļu administrācijas slogs uzraudzīt un veikt pārbaudes biedrībā, kas faktiski nepastāv.

Ievērojot norādīto, tiesa secina, ka biedrības darbība ir pretrunā ar Biedrību un nodibinājumu likuma 5. panta pirmās daļas noteikumiem un apstiprinājumu ir guvis Valsts ieņēmumu dienesta norādītais pamats biedrības darbības izbeigšanai saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likuma 57. panta pirmās daļas 1. punktu.

[4.3] Saskaņā ar Biedrību un nodibinājuma likuma 43. pantu, ka valde pārzina un vada biedrības lietas. Tā pārvalda biedrības mantu un rīkojas ar tās līdzekļiem atbilstoši likumiem, statūtiem, biedru sapulces un citu institūciju lēmumiem. Valde organizē biedrības grāmatvedības uzskaiti saskaņā ar normatīvajiem aktiem un veic citus pienākumus saskaņā ar statūtos noteikto kompetenci.

Biedrību un nodibinājumu likuma 52. panta pirmajā un trešajā daļā noteikts, ka pēc pārskata gada beigām valde saskaņā ar Grāmatvedības likumu un citiem normatīvajiem aktiem grāmatvedības kārtošanas un pārskatu sagatavošanas jomā sagatavo biedrības gada pārskatu. Katru gadu ne vēlāk kā līdz 31. martam biedrība gada pārskatu normatīvajos aktos par pārskatu sagatavošanu un iesniegšanu noteiktajā kārtībā iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam.

Pieteikumā norādīts, ka biedrībai ir divas amatpersonas: /Persona B/, /Persona C/.

Attiecībā par biedrības amatpersonu /Persona C/ (/Persona C/), paskaidrots, ka VID rīcībā nav šīs personas koda un dzīvesvietas adreses. Turklāt no Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes 2024. gada 28. maija izziņas Nr. 24/20.34-1-20/5896/N secināms, ka Fizisko personu reģistrā nav iekļauta informācija par /Persona C/ dzīvesvietas adresi.

VID rīcībā nav pierādījumu, ka biedrībai būtu manta, līdz ar to VID uzskata, ka nav iespējams lemt par likvidatora atlīdzības apmēru un tās izmaksas kārtību, tādejādi likvidatora atlīdzība un tā izmaksas kārtība nav nosakāma.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka biedrības valde no tās dibināšanas brīža nav iesniegusi nevienu gada pārskatu, biedrībai nav reģistrēts pamatdarbības veids, kā arī biedrības valde nav sasniedzama juridiskajā adresē.

[4.4] Fakts, ka biedrība neievēro normatīvajos aktos noteiktos pienākumus un atstāj bez ievērības Valsts ieņēmumu dienesta brīdinājumā norādītās prasības, ir pierādīts un ļauj secināt, ka biedrība ir pārkāpusi likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 6. panta prasības un turpina tās neievērot arī šobrīd.

Pamatojoties uz Biedrību un nodibinājumu likuma 57. panta pirmās daļas 1. punktu, 2024.gada 14.martā biedrībai nosūtot brīdinājuma vēstuli, Valsts ieņēmumu dienests, ir izpildījis priekšnosacījumus pieteikuma par biedrības darbības izbeigšanu iesniegšanai vispārējās jurisdikcijas tiesā atbilstoši Biedrību un nodibinājumu likuma 57. panta otrās daļas 1.punktam.

Vērtējot minēto kopsakarā ar faktu, ka brīdinājumā norādītajā termiņā, ne arī līdz šā pieteikuma sagatavošanas dienai biedrība pārkāpumu nav novērsusi, tiesa uzskata, ka pēc analoģijas piemērojama Komerclikuma 317. panta otrā daļa, kas paredz, ka sabiedrības likvidācija nenotiek un komercreģistra iestāde pieņem lēmumu par sabiedrības izslēgšanu no komercreģistra, ja neviena sabiedrības likvidācijā ieinteresētā persona neiesniedz tiesai vai komercreģistra iestādei pieteikumu par likvidatora iecelšanu un sabiedrībai nav pasludināts maksātnespējas process.

Lietas izskatīšanas gaitā noskaidrotajos apstākļos, tiesa uzskata, ka biedrības /Nosaukums B/ darbība izbeidzama bez likvidācijas.

[5] Tiesas izdevumu piedziņa.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 5. punktam prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. pantu, ja prasītājs no tiesas izdevumu samaksas atbrīvots, tā piedzenama no atbildētāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 3. pielikuma 1. punkta 5. apakšpunktu valsts nodevas apmērs ir 300 *euro*, kas piedzenams no biedrības valsts ienākumos.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204. pantu biedrības /Nosaukums B/ nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 dienas no sprieduma stāšanās spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 42., 97. un 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt Valsts ieņēmumu dienesta pieteikumu.

Izbeigt biedrības /Nosaukums B/, reģistrācijas numurs/Nosaukums D/, juridiskā adrese /Adrese B/, darbību bez likvidācijas.

Piedzīt no biedrības /Nosaukums B/, reģistrācijas numurs/Nosaukums D/, valsts ienākumos valsts nodevu 300 *euro* (trīs simti *euro*).

Valsts nodevu iemaksājama Valsts kase, reģistrācijas numurs 90000050138, kontā /IBAN A/, BIC kods: TRELLV22, iemaksas mērķis – valsts nodeva tiesu iestādē lieta Nr. C771267624.

Noteikt biedrības /Nosaukums B/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu samaksu par labu valstij, maksājumu apliecinoši dokumenti nekavējoties iesniedzami Rīgas pilsētas tiesā, nosūtāmi pa pastu /Adrese C/, e-pastu:/E-Pasts A/, lai netiktu uzsākta šo izdevumu piedziņas piespiedu izpilde.

Spriedums ir pārsūdzams 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas tiesā.

Spriedums ir pieejams tiešsaistes sistēmā 2025.gada 17.oktobrī.

Tiesnese I.Ušakova

Dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.